

BAGI ANITA–MOLNÁR MÁRIA–NÉMETH MIKLÓS

Szegedi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar (University of Szeged, Faculty of Arts, Hungary)

VAN-E OLYAN, HOGY „AZ ADATKÖZLŐ NYELVHASZNÁLATA”?

THE INTERVIEWER'S EFFECT ON THE USE OF THE Ö DIALECT IN SZEGED

EGY Ö-ZŐ SZEGEDI ADATKÖZLŐ KALANDJAI A SZÖSZI-VEL KÉT FELVONÁSBAN

Előadásunk a Szegedi Tudományegyetemen tevékenykedő OTKA kutatócsoport SZÖSZI (Szögedi Szociolingvisztikai Interjú) kutatásának részeredménye.

Bemutatjuk, a gyakorlatban tesztelve működik-e a stílusnak egy olyan fölfogása, amely leginkább az audience design ~ hallgatóságra tervezés terminussal jellemezhető (Bell 1984).

Alapötletünk az volt, hogy „megkettőzünk” egy olyan interjút, amelyet egy született szegedi és a szegedi dialektus jegyeit mutató adatközlővel készített a szintén ö-ző terepmunkás. A második interjút azonban egy a szegedi tájnyelvben járatlan, e-ző, sztenderdet beszélő terepmunkás készíti el a SZÖSZI terepmunkás kérdezőfüzet segítségével.

A két interjú megfelelő részeinek (beszélgetős modulok, riporter teszt, SR-teszt) összevetésével az a célunk, hogy a következő kérdésekre kapjunk:

- 1.) Jelentkezik-e az egyéni belüli változatosság a két eltérő terepmunkással fölvetett interjúban, mindenekelőtt az ö-zés tekintetében?
- 2.) Ha igen, megállapítható-e összefüggés a terepmunkás nyelvhasználata és az adatközlő nyelvi viselkedése között?
- 3.) Van-e valamiféle dinamika a szegedi nyelvre jellemző változatok megjelenésében akkor, amikor az adatközlő az e-ző terepmunkással beszélget az (idő előrehaladtával, a saját beszédre fordított figyelem csökkenésével, vagy a bizalmi viszony lassú kiépülésével)?
- 4.) A táji kötődésű változók (*ë ~ ö*, *-hon/-hön*, *-búl/-bűl*) között kimutatható-e valamiféle rangsor abban az értelemben, hogy mely változók esetében tartják magukat masszívabban a szegedi tájnyelvi változatok?

A változók egyes interjúkban előforduló változatait kvantitatív elemzés alá vonjuk, és az eredményeket statisztikai próbáknak vetjük alá. Eredményeinket nem érdemes túláltalánosítani, de hasznosak lehetnek abból a szempontból, hogy a terepmunkás személye milyen mértékben befolyásolhatja/torzíthatja az informánsról nyert képünket.